

Arion banki

Greining og mat á lánshæfi

Lánshæfiseinkunn		i.BBB1
Horfur		Jákvæðar
i.AAA	i.BBB1	i.B2
i.AA1	i.BBB2	i.B3
i.AA2	i.BBB3	i.CCC1
i.AA3	i.BB1	i.CCC2
i.A1	i.BB2	i.CCC3
i.A2	i.BB3	i.CC
i.A3	i.B1	i.C

Grunneinkunn: i.BBB2
Heildareinkunn: i.BBB1
Sértryggt skuldabréf: i.AA2

m.kr.		
Fjárhagur	2013 9m.	2012 9m.
Nettó vaxtatekjur	18.313	20.134
Nettó þjónustutekjur	8.284	8.053
Endurmat útlána	-119	-479
Rekstrartekjur	31.467	34.359
Hagnaður fyrir skatta	13.284	17.485
Hagnaður	10.133	13.339
	2013 9 m.	2012
Heildar eignir	936.944	900.675
Heildar skuldir	796.057	769.797
Heildar eigið fé	140.887	130.878
Áhættugrunnur eigna	690.955	657.763
	2013 9 m.	2012
Eiginfjárbáttur A	18,9%	19,1%
CAD hlutfall	23,6%	24,3%
Kostnaðarhlutfall	57,6%	49,8%
Útlán / Innlán	122,1%	126,3%
Arðsemi eigin fjár	10,0%	13,8%
Lán í vanskilum/Útlán til viðskiptav.	5,8%	6,0%

Matsnefnd og aðalgreinandi:

Greinandi:
Oddný Ólafía Sævarsdóttir

Matsnefnd:
Dr. Oddgeir Á. Ottesen
Ólafur Ásgeirsson

Niðurstaða lánshæfismats

Mat Reitunar á lánshæfi Arion banka er i.BBB1 með jákvæðum horfum. Lánshæfismat sértryggðra skuldabréfa bankans er i.AA2 og er gerð grein fyrir því í sérstakri umfjöllun. Næsta uppfærsla verður gerð á lánshæfismati bankans og sértryggðra skuldabréfa hans í kjölfar birtingar á ársreikningi ársins 2013.

Arion banki er langt kominn með að leysa úr vandamálum tengdum bankahruninu. Gæði lánasafnsins fara batnandi og fjárhagslegur styrkleiki bankans hefur aukist. Afkoma tengd kjarnastarfsemi er góð og samkeppnisstaðan sterk. Lok fjárhagslegar endurskipulagningar nokkurra stórra aðila, sem unnið hefur verið að, mun styrkja kennitölur. Gangi það effir í samræmi við áætlun mun einkunn bankans hækka. Sérstakar aðstæður á Íslandi, s.s. gjaldeyrishöft, uppgjör við kröfuhafa og pólitísk óvissa, hafa neikvæð áhrif á alþjóðlegt lánshæfismat íslenskra aðila, þ.e. ríkissjóð, fyrirtæki og sveitarfélög. Þessar aðstæður munu því hafa neikvæð áhrif á kjör bankans á erlendum lánamörkuðum.

Mat Reitunar byggist á lánshæfismati á íslenskum markaði og í íslenskum krónum. Aðstæður sem hafa svipuð áhrif á alla íslenska aðila hafa því engin áhrif á lánshæfismatseinkunnina. Lánshæfiseinkunn miðar við að ríkissjóður sé besti lántaki í krónum og einkunn annarra útgefenda miðast út frá ríkissjóði.

Rekstrarstöðugleiki

Kjarnastarfsemi bankans er viðskiptabankastarfsemi. Sé horft til lengri tíma hefur bankinn góðar undirstöður til að ná betri og stöðugri afkomu en stöðugleiki í rekstri er mikilvæg forsenda góðs lánshæfismats.

Rekstrartekjur fyrstu 9 mánaða ársins námu 31,5 mö.kr. sem er 2,9 ma.kr. lækkun frá sama tímabili í fyrra. Þar munar mestu um lækkun vaxtamunar sem er m.a. tilkomin vegna skuldabréfaútgáfu og hærra hlutfalls bundinna innlána á hærri vöxtum. Kostnaðarhlutfall bankans var 57,6% á tímabilinu en 49,8% á sama tímabili í fyrra. Aukið kostnaðarhlutfall má að miklu leyti rekja til lægri rekstrartekna en kostnaðarhlutfall er einn liður í því að meta skilvirkni bankans. Mögulega myndast svigrúm til lækkunar á kostnaði þegar vinnu við úrlausnarefni hrunsins er lokið. Sérstakar álögur stjórnvalda á bankastarfsemi í tengslum við höfuðstólslækkun verðtryggðra fasteignalána gætu dregið úr hagnaði bankans.

Sterk fjárhagsstaða

Fjárhagsstaða bankans er sterk og sterk eiginfjárstaða veitir honum styrk til að mæta verulegum áföllum. Sterk markaðsstaða og öflug kjarnastarfsemi ættu að tryggja að bankinn geti viðhaldið traustum rekstri til framtíðar.

Í lok september nam eigið fé bankans 141 mö.kr. sem er 10 ma.kr. hækkun frá áramótum og er öll hækkunin til komin vegna afkomu fyrstu níu mánaða ársins. Eiginfjárlutfall nam 23,6% og Tier 1 hlutfall nam 18,9%. Há eiginfjárstaða lækkar arðsemi eiginfjár sem var 10,0% á fyrstu níu mánuðum ársins en 15,9% á sama tímabili í fyrra. Arðsemi eiginfjár var 13,8% árið 2012.

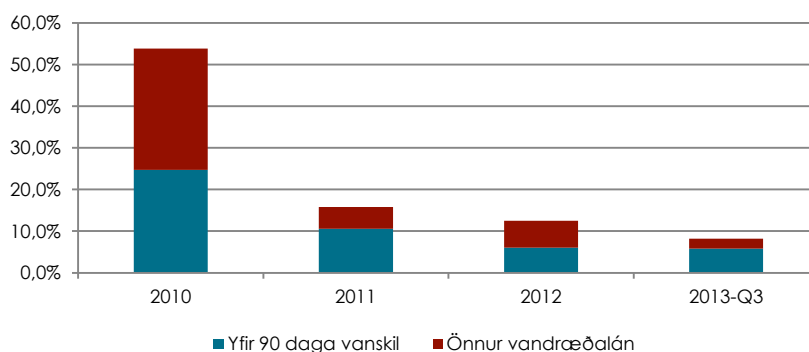
Lausafjárstaða

Fátt bendir til þess að mikil breyting verði á lausafjárstöðu bankans á næstunni, a.m.k. ekki á meðan gjaldeyrishöft eru til staðar. Fjármálaeftirlitið og Seðlabankinn hafa sett stífar reglur um laust fé lánastofnana. Arion banki uppfyllir vel allar kröfur eftirlitsaðila um laust fé. Lausafjárlutfall var 35,5% í lok september en 32,9% í árslok 2012. Á sama tíma var reiðufjárlutfall 28,9% en það var 30,8% í árslok 2012. Bankinn er því í ágætri stöðu til að bregðast við umtalsverðum úttektum innlána. Bankinn gætir þess að vera með sterka lausafjárstöðu í erlendum myntum vegna fjármagnshatta.

Gæði útlána

Bankinn hefur náð ágætum árangri í að ná niður hlutfalli vandræðalána (e. problem loans) og auka þannig gæði lánasafnsins. Búið er að endurskipuleggja flest lán nema í þeim tilvikum þar sem um lagalegan ágreining er að ræða. Þróun vandræðalána bankans sem hlutfall af heildarútlánum má sjá á mynd 1 þar sem hlutfallinu er skipt á milli vanskilalána og annarra vandræðalána. Meirihluti vandræðalána eru lán sem hafa verið umfram 90 daga í vanskilum. Önnur lán eru að miklu leyti gengistryggð en til stendur að ljúka endurútreikningum á gengistryggðum lánum einstaklinga í náninni framtíð. Enn er beðið eftir niðurstöðum hæstaréttar til að hægt sé að ljúka úrvinnslu gengistryggðra lána til fyrirtækja.

Mynd 1: Þróun vandræðalána Arion banka

Lán til tengdra aðila sem hlutfall af eiginfjárbætti A námu samtals 37% í lok september s.l. en 43% um síðustu áramót og hafa því lækkað um 6 prósentustig. Til tengdra aðila teljast stórir hluthafar, stjórn og helstu stjórnendur og hlutdeildarfélög, þ.e. félög þar sem eignarhlutur Arion banka nemur 20-50%. Lánveitingarnar eru nánast að öllu leyti til

hlutdeildarfélag bankans. Að mati Reitunar mun hlutfallið lækka enn frekar þegar bankinn selur eignarhluti í félögum í óskyldum rekstri sem hann hefur eignast í tengslum við endurskipulagningu. Lækkunin mun að öðru óbreyttu hafa jákvæð áhrif á lánshæfismat. Lán til tengdra aðila hafa almennt neikvæð áhrif á lánshæfismat þar sem flóknari hagsmunir geta legið að baki úrvinnslu og innheimtu slíkra lána.

Sambjöppun

Sambjöppunaráhætta í útlánnum er enn töluverð en hugsanlega mun draga úr henni þegar fjárhagslegri endurskipulagningu nokkurra stórra aðila er lokið. Líklegt er þó að sambjöppunaráhætta bankans verði mikil til framtíðar í alþjóðlegum samanburði, þar sem bankinn starfar aðeins í einu litlu hagkerfi.

Sambjöppun er einnig mikil í hlutabréfaeign bankans. Reitun telur þó ekki að um varanlegt fyrirkomulag sé að ræða, heldur að bankinn muni koma hlutabréfaeign í eðlilegra horf þegar aðstæður til þess verða hagstæðar.

Fjármögnun

Leiðir til fjármögnunar á markaði hafa verið takmarkaðar undanfarin ár en bankinn vinnur að því að auka fjölbreytni í fjármögnun þegar aðstæður gefast til þess, t.d. með erlendra skuldabréfaútgáfu og aukinnar útgáfu sértryggðra skuldabréfa. Aðstæður undanfarinna ára hafa leitt til einsleitar fjármögnunar bankans líkt og annarra innlendra banka. Innlán eru uppistaðan í fjármögnun bankans en því fylgja bæði kostir og gallar. Þar sem mikið af innlánnum bankans eru óbundin er töluvert ójafnvægi í tímalengdum vaxtaberandi eigna og skulda. Binding innlána hefur þó aukist töluvert á milli ára. Bætt fjármagnsskipan bankans og betra aðgengi að markaðsfjármögnun mun styrkja lánshæfismat hans.

Veðsetning eigna

Hafa þarf í huga að ef mjög stór hluti af bestu eignum bankans verður veðsettur sértryggð skuldabréfasafninu, þá getur það rýrt eignagæði þess hluta sem snýr að almennum lánveitendum og innlánseigendum. Bankinn hefur veðsett hluta af eignum sínum við lántöku. Bókfært virði veðsettra eigna nam 262 mö.kr. í lok september en 245 mö.kr. í árslok 2012. Veðsettar eignir eru að megninu til íbúðalán til einstaklinga, sveitafélagalán og lán til fyrirtækja í eigu hins opinbera. Með neyðarlögum var innstæðum veittur forgangur. Verði sá forgangur varanlegur gæti það haft neikvæð áhrif á lánshæfismat almennra krafna.

Íslenskar aðstæður

Sérstakar aðstæður á Íslandi, m.a. vegna fjármagnshatta, erlendra kröfuhafa og erfiðra aðstæðna á erlendum fjármagnsmörkuðum, hafa neikvæð áhrif á alþjóðlega lánshæfiseinkunn bankans.

Einkunnagjöf Reitunar tekur mið af innlendum samanburði en ekki alþjóðlegum, eins og tíðkast hjá stórum alþjóðlegum matsfyrirtækjum. Alþjóðleg matsfyrirtæki hafa þó í auknu mæli farið að gefa innlendar og alþjóðlegar einkunnir.

Samantekt

Hátt mat byggir á háu eiginfjárhlutfalli bankans, háu lausafjárhlutfalli og sterkri markaðsstöðu ásamt líklegum utanaðkomandi stuðningi Seðlabankans ef til þess kæmi. Jafnframt er minnkandi óvissa tengd

gæðum eigna bankans og afskriftapörf fer minnkandi. Framtíðarhorfur bankans eru góðar, þó íslenska hagkerfið sé sveiflukennt.

Sveiflukennt rekstrarumhverfi hefur neikvæð áhrif á lánshæfismat en gjaldeyrishöft og síbreytilegt skatta- og lagaumhverfi eykur óvissuna í framtíðarrekstrarhorfum bankans. Draga mun úr óvissu í rekstrarumhverfi með tímanum sem að öllu jöfnu mun hafa jákvæð áhrif á lánshæfi bankans.

Lágt lánshæfismat ríkissjóðs og gjaldeyrishöft hafa neikvæð áhrif á lánshæfi bankans á alþjóðlegum markaði. Með betra lánshæfismati ríkissjóðs aukast möguleikar bankans á að bæta alþjóðlegt lánshæfismat sitt. Afnám gjaldeyrishafta og uppgjör við erlenda kröfuhafa er liður í því að bæta bæði lánshæfismat ríkisins og Arion banka. Fjölbreyttari fjármögnun, án mikillar veðsetningar, getur einnig leitt til hærri lánshæfismats.

Helstu styrkleikar og áskoranir sem lánshæfismatið tók mið af eru eftirfarandi:

Helstu styrkleikar

- Afar hátt eiginfjárlutfall (CAR), 23,6%
- Hátt lausafjárlutfall, 35,5%
- Öflug kjarnastarfsemi viðheldur traustum rekstri til framtíðar
- Bætt eignagæði með úrvinnslu vandræðalána
- Sterk markaðsstaða
- Alhliða fjármálaþjónusta
- Fyrstu skrefin tekin í erlendri fjármögnun árið 2013

Helstu áskoranir/ógnanir

- Gjaldeyrishöft
- Samþjöppun í lánabók og hlutabréfaeign
- Mikil laga- og stjórnvaldsóvissa
- Fáir, stórir eigendur
- Möguleg neikvæð niðurstaða úr dómsmálum fyrir bankann
- Efnahagshorfur
- Innlán njóta forgangs umfram almennar kröfur samkvæmt neyðarlögum

Horfur

Horfur eru jákvæðar í lánshæfismati Arion banka.

Framkvæmd lánshæfismats

Þessi greining og mat á lánshæfi Arion banka er unnin samkvæmt aðferðafræði Reitunar.

Greinendur ræddu við nokkra af stjórnendum bankans og fóru yfir skýrslu endurskoðenda. Greinendur fengu auk þess aðgang að öðrum gögnum Arion banka, bæði opinberum- og trúnaðargögnum, sem nauðsynleg voru við gerð lánshæfismatsins.

Í samræmi við samning milli Arion banka og Reitunar verður fylgst með lánshæfi bankans og gefið út efni eftir því sem Reitun þörf á en þó a.m.k. tvisvar á ári.

Sértryggð skuldabréf og samantektir

Arion banki hefur samhliða eigin lánshæfismati látið vinna lánshæfismat á þeim sértryggðu skuldabréfum sem bankinn hefur gefið út.

Lánshæfismatið er að finna hér: www.reitun.is

Reitun hefur tekið saman yfirlit um útgáfu sértryggðra skuldabréfa erlendis og er hana að finna hér: www.reitun.is

Fyrirvarar

Við gerð þessarar greiningar og mats á lánshæfi er gengið út frá því að þau gögn og upplýsingar sem Reitun hefur fengið aðgang að til skoðunar séu sannleikanum samkvæmt og ekki liggi fyrir frekari gögn. Hafi Reitun fengið afhent ljósrit af skjölum gengur Reitun út frá því að þau séu í samræmi við frumrit viðkomandi skjala og að ekki hafi verið gerðir neinir viðaukar eða breytingar á þeim eftir á. Þá er gengið út frá því að allar undirritanir á skjöl og samninga sem Reitun hefur fengið aðgang að séu réttar og skuldbindandi fyrir félagið.

Þær skoðanir og spár sem hér koma fram eru byggðar á almennum upplýsingum og mögulega trúnaðarupplýsingum sem Reitun hefur undir höndum þegar matið er ritað. Helstu heimildir eru ársskýrslur og ýmis gögn frá þeim aðila sem verið er að meta, s.s. lánasamningar, starfsreglur og fjárhagslegar sundurliðanir auk annarra upplýsinga sem og annarra aðgengilegra opinberra upplýsinga sem birst hafa í fjölmiðlum og á öðrum vettvangi sem félagið telur áreiðanlegar. Reitun ábyrgist þó ekki áreiðanleika eða nákvæmni upplýsinganna og ber enga ábyrgð á áreiðanleika upplýsingaveitna sem stuðst er við. Upplýsingar í umfjöllun eru einungis birtar í upplýsingarskyni og þær ber ekki að skoða sem tilboð neinn hátt og þær skulu ekki nýttar á þeirri forsendu að um sé að ræða ráðleggingar vegna fjárfestinga í fjármálagerningum. Fjárfestar eru eindregið hvattir til að afla sér sjálfstæðra ráðlegginga eigin ráðgjafa áður en fjárfest er í fjármálagerningum, s.s. vegna lagalegrar eða skattalegrar stöðu sinnar. Reitun og starfsfólk Reitunar bera ekki ábyrgð á viðskiptum sem byggð eru á þeim upplýsingum og skoðunum sem hér eru settar fram.

Þrátt fyrir að þess sé sérstaklega gætt að upplýsingarnar séu réttar og nákvæmar þegar þær eru settar fram getur Reitun, eða starfsmenn Reitunar ekki borið ábyrgð á villum. Mat á upplýsingum endurspeglar skoðanir Reitunar á þeim degi sem þær eru settar fram, en þær geta breyst án fyrirvara. Hvorki Reitun né stjórnendur eða starfsmenn félagsins bera ábyrgð á beinu eða óbeinu tjóni sem hlýst af upplýsingum sem finna má í þessu mati eða dreifingu slíkra upplýsinga.

Sérstök athygli er vakin á því að áætlanir og spár geta breyst fyrirvaralaust á jákvæðan eða neikvæðan hátt og eru háðar utanaðkomandi óvissu og breytum sem gjarnan eru ekki á valdi Reitunar. Reitun og starfsmenn félagsins taka ekki ábyrgð á því ef að lánshæfismat einstakra útgefanda sem félagið hefur metið og gefið einkunn á breytist. Reitun ábyrgist ekki að gera breytingar á þeim upplýsingum sem birtar eru í skýrslunni ef forsendur þeirra breytast eða ef í ljós kemur að þær eru rangar eða ónákvæmar.

Reitun, starfsmenn Reitunar, stjórnarmenn eða aðilar tengdir Reitun kunna að eiga hagsmuna að gæta varðandi einstök félög sem greiningar, verðmatsskýrslur og annað útgáfuefni Reitunar lýtur að hverju sinni. Hagsmunir kunna að vera ýmsir t.d. sem hluthafar eða ráðgjafar, eða hagsmunir sem lúta að annarri veittri þjónustu. Útgefandi verðbréfa sem metin eru greiðir Reitun fyrir þá þjónustu. Verðmöt og greiningar eru engu að síður unnin sjálfstætt af Reitun.

Reitun á allan höfundarrétt að upplýsingum í skýrslunni. Óheimilt er með öllu að dreifa þeim upplýsingum sem finna má í matinu eða nýta þær með öðrum hætti án heimildar Reitunar.